

Miesto a život v regióne Európskej hospodárskej komisie - Regionálny akčný plán 2030

V tomto akčnom pláne sa navrhuje súbor zámerov, politík, cieľov a úloh pre udržateľný rozvoj miest a cenovo dostupné bývanie v regióne Európskej hospodárskej komisie (ďalej len „EHK“) a definuje sa súbor opatrení na ich dosiahnutie. Tieto opatrenia budú na princípe dobrovoľnosti implementované medzinárodnými organizáciami, vládami členských štátov, mestami, súkromným sektorom, občianskou spoločnosťou a ďalšími zainteresovanými stranami.

Cieľom akčného plánu je podnietiť k činnosti a poskytnúť základ pre plány a opatrenia zamerané na cenovo dostupné bývanie a udržateľný rozvoj miest v období po pandémie COVID-19 a v súvislosti s klimatickou krízou. Akčný plán je dobrovoľný a poskytuje len návrhy na možné opatrenia. Výbor pre mestský rozvoj, bývanie a pozemkový manažment EHK OSN (ďalej len „výbor“) vyzýva vlády členských štátov, aby zvážili, ako môžu prispieť k realizácii akčného plánu. Niektoré krajiny sa môžu rozhodnúť, že na základe akčného plánu vypracujú dobrovoľné národné akčné plány alebo opatrenia dostupnosti pre svoj sektor bývania.

Výbor určí priority a zahrnie príslušné opatrenia uvedené v akčnom pláne v rámci svojej pôsobnosti do zoznamu činností v časovom horizonte jedného roka, pričom zabezpečí súlad medzi akčným plánom a pracovným programom výboru.

Akčný plán má tiež slúžiť aj ako nástroj na komunikáciu s ostatnými sektormi a na zvyšovanie povedomia. Výbor bude v rámci svojho pracovného programu na základe existujúcich informácií monitorovať pokrok v oblasti udržateľného rozvoja miest a cenovo dostupného bývania. Sekretariát výboru bude spolupracovať so centrami ženevskej charty¹ na príprave návrhov ako postupovať pri šírení, monitorovaní a hodnotení práce prostredníctvom akčného plánu.

Akčný plán

Celkovým cieľom tohto akčného plánu je vytvoriť potrebné inštitucionálne podmienky na rozvoj a posilnenie nižšie definovaných zložiek, a tým dosiahnuť udržateľnú a postupnú transformáciu smerom k udržateľnému bývaniu a rozvoju miest. Na tento účel akčný plán poskytuje politický rámec pre aktivity jednotlivých členských štátov, ako aj pre medzinárodnú spoluprácu do roku 2030.

Zámer akčného plánu

Formulovaním politík, cieľov, zámerov a opatrení v akčnom pláne sa majú zintenzívniť záväzky a opatrenia v troch kľúčových oblastiach:

- 1) Riešenie nerovností a nedostatkov v oblasti rozvoja,
- 2) Posilnenie kapacít miestnych aktérov,
- 3) Presadzovanie ekologickej, odolnej a inkluzívnej hospodárskej obnovy.

A preto sa stanovili nasledujúce úlohy:

(a) budovať kapacity v rámci a medzi členskými štátmi so zreteľom na rozvoj, usporiadanie, navrhovanie a implementáciu politík,

(b) podporovať účinný strategický rozvoj a implementáciu politík,

(c) budovať kapacity v rámci a medzi mestami so zreteľom na rozvoj, usporiadanie, navrhovanie a implementáciu politík prostredníctvom *Fóra primátorov*,

¹ Ženevská Charta OSN o udržateľnom bývaní je právne nezáväzný dokument, ktorého cieľom je podporiť členské štáty Európskej hospodárskej komisie OSN k hľadaniu ciest, ako zabezpečiť pre všetkých dôstojné, primerané, cenovo dostupné a zdravé bývanie. Bola prijatá Európskou hospodárskou komisiou OSN dňa 16. apríla 2015. Dostupná na: https://unece.org/fileadmin/DAM/hlm/charter/Language_versions/SLO_Geneva_UN_Charter.pdf

(d) formovať systémy bývania generujúce prístup k primeranému a cenovo dostupnému bývaniu,

(e) vytvoriť siete miest, agentúr a ďalších zainteresovaných strán,

(f) skúmať, dokumentovať a šíriť osvedčené postupy prostredníctvom vládnych, mestských a akademických sietí a prostredníctvom centier excelentnosti ženevskej charty,

(g) podporovať zodpovednosť prostredníctvom zavedenia vzájomného hodnotenia a udeľovania cien ženevskej charty za vynikajúce výsledky v praxi.

Politiky a ciele akčného plánu

Na nasledujúcich stranách akčného plánu sú stanovené ciele, úlohy a opatrenia v dvoch oblastiach politiky:

(a) Oblasť politiky A: Mestá, štvrte, domovy a život na vidieku

(b) Oblasť politiky B: Udržateľné bývanie a domovy.

1. Oblasť politiky A: Mestá, štvrte, domovy a život na vidieku

Cieľ A1: Koordinované opatrenia na národnej, regionálnej a miestnej úrovni prostredníctvom viacúrovňového riadenia a strategických plánov a rámcov

Kľúčové ciele:

A1.1 Systém plánovania

A1.2 Národná stratégia

A1.3 Vedenie politiky

A1.4 Štandardy, nástroje a techniky

A1.5 Akčný program

A1.6 Vytváranie sietí

A1.7 Monitorovanie a hodnotenie.

Cieľ A2: Mestské a integrované opatrenia

Kľúčové ciele:

A2.1. Integrované opatrenia

A2.2. Koordinované služby

A2.3. Partnerská činnosť vo výskume

A2.4. Spolupráca

A2.5. Monitorovanie a hodnotenie.

Cieľ A3: Udržateľné štvrte a miestne podmienky na bývanie

Kľúčové ciele:

A3.1. Výskum

A3.2. Zásady plánovania a navrhovania

A3.3. Publikované usmernenia

A3.4. Usmernenia k spolupráci

A3.5. Monitorovanie a hodnotenie.

Oblasť A: Mestá, štvrte, domovy a život na vidieku

Cieľ A1:

Koordinované opatrenia na národnej, regionálnej a miestnej úrovni prostredníctvom viacúrovňového riadenia a strategických plánov a rámcov.

Život v mestách, prímestských oblastiach, či vidieckom prostredí a postavenie bývania do centra záujmu politiky a opatrení je kľúčom k plneniu cieľov udržateľného rozvoja, boja proti klimatickej kríze a lepšiemu budovaniu zázemia na boj proti následkom pandémie a klimatickej krízy.

Cieľ	Opatrenie
A1.1 Systém plánovania: Systém plánovania organizovaný tak, aby prinášal výsledky v oblasti cenovo dostupného a inkluzívneho bývania.	A1.1.1 Podporovať integrované a udržateľné plánovania ľudských sídiel, územia a manažment. A1.1.2 Koordinovať využívanie pôdy, trh s pozemkami, plánovanie, projektovanie a rozvojové procesy a schvaľovanie.
A1.2 Národná stratégia: Národná stratégia bývania zameraná na riešenie výziev v oblasti bývania, zdravia a klímy.	A1.2.1 Vypracovať národné bytové politiky, ktoré zohľadňujú sociálne potreby a územnú odlišnosť a podporujú ochranu a zveľaďovanie životného prostredia, krajiny, historického a kultúrneho dedičstva. A1.2.2 Vypracovať a koordinovať národný plán na podporu dekarbonizácie energetiky na jednotlivých úrovniach štátnej správy, trhového sektora a zainteresovaných strán.
A1.3 Vedenie politiky: Politické vedenie integruje a koordinuje kroky na realizáciu strategických opatrení.	A1.3.1 Podpora spolupráce medzi vládnymi agentúrami navzájom a v rámci jednotlivých krajín. A1.3.2 Zabezpečiť účinné vedenie bytovej politiky, ktoré koordinuje rôzne disciplíny, záujmy a organizácie zapojené do plánovania v oblasti zdravia, bývania a klímy A1.3.3 Rozvíjať kapacity prostredníctvom legislatívy, strategických programov vrátane dobrovoľného miestneho a národného hodnotenia, investícií a riadenia s implementačnými cieľmi do roku 2030.
A1.4 Štandardy, nástroje a techniky: Štandardy, politických nástrojov a princípy inkluzívneho navrhovania cenovo dostupného, primeraného a prístupného bývania	A1.4.1 Podpora výskumu, osvedčených postupov, realizácie projektov a dizajnu. A1.4.2 Zabezpečiť dodržiavanie a presadzovanie predpisov na odstránenie zbytočných procesných prekážok pre zvýšenie energetickej efektívnosti. A1.4.3 Povzbudzovať politiky v oblasti bývania a držby pôdy, ktoré podporujú sociálnu spravodlivosť a sú vypracované prostredníctvom deliberatívnych a demokratických procesov založených na odborných poznatkoch, zhromažďovaní údajov, transparentnom vykazovaní štatistík a rozsiahlej a inkluzívnej verejnej diskusii.

A1.5 Akčný program: Program presne vymedzených opatrení a zdrojov.	A1.5.1 Zlepšiť propagáciu a zavádzanie inovatívnych riešení na trhu, vrátane znalostí technológií hĺbkovej obnovy medzi nájomníkmi, poskytovateľmi bývania a súkromnými vlastníkmi. A1.5.2 Presadzovať národné politiky a programy, ktoré podporujú obyvateľov bývajúcich v nelegálnych stavbách k legalizácii a modernizácii ich obydľí.
A1.6 Vytváranie sietí: Vytvorenie zdieľanej siete osvedčených postupov.	A1.6.1 Umožniť zainteresovaným stranám v súkromnom a verejnom sektore zohrávať úlohu pri zabezpečovaní cenovo dostupného a inkluzívneho bývania. A1.6.2 Podporovať diverzifikáciu dodávateľského prostredia v oblasti obnovy s cieľom zlepšiť výkonnosť v oblasti energetickej hospodárnosti a efektívnosti využívania zdrojov s cieľom urýchliť dekarbonizáciu. A1.6.3 Podporovať zvyšovanie kvalifikácie dodávateľov a zhotoviteľov s cieľom zabezpečiť inovácie v oblasti obnovy a výstavby.
A1.7 Monitorovanie a hodnotenie: Každoročné monitorovanie a hodnotenie.	A1.7.1 Vypracovať systematický a na údajoch založený systém monitorovania primeraného, cenovo dostupného a prístupného bývania s cieľom pochopiť potreby v oblasti bývania v súkromnom vlastníctve, súkromnom nájomnom, neziskovom a družstevnom bývaní a získať tak informácie pre politické riešenia. A1.7.2 Zhromažďovať údaje o bývaní a bezdomovectve s použitím spoločných medzinárodných štandardoch s cieľom zabezpečiť porovnateľnosť údajov medzi členskými štátmi a sprístupniť tieto údaje a národné štatistiky na podporu tvorby politik, výskumu a hospodárskeho rozvoja.

Cieľ A2:

Mestské a integrované opatrenia.

Život v mestách, prímestských oblastiach, či vidieckom prostredí a postavenie bývania do centra záujmu politiky a opatrení je kľúčom k plneniu cieľov udržateľného rozvoja, boja proti klimatickej kríze a lepšiemu budovaniu zázemia na boj proti následkom pandémie a klimatickej krízy.

Cieľ	Opatrenie
A2.1 Integrované opatrenia: Integrácia plánovania a opatrení všetkých orgánov mestskej a regionálnej samosprávy spolu so zainteresovanými stranami a komunitami.	A2.1.1 Ustanoviť politiky a akčné plány pre spravodlivý prístup k zdravotným službám a intervenciám v oblasti bývania zamerané na zraniteľné skupiny.

A2.1.2 Vypracovať politické nástroje na podporu komunitných skupín poskytujúcich pomoc ľuďom pracujúcim v prvých líniiach v čase krízy.

A2.1.3 Podporovať kompaktný rozvoj miest a predchádzať prímestskému osídľovaniu a rozrastaniu.

A2.1.4 Koordinovať územné plánovanie a plánovanie mestskej mobility s cieľom podporovať energeticky efektívnu formu miest s rôznorodým využitím územia zahrňujúcim cenovo dostupné a sociálne bývanie v tzv. zelených oblastiach, čím sa minimalizuje používanie automobilov (model kompaktného mesta).

A2.1.5 Podporovať koncept inteligentných miest (založených na poznatkoch), integrované politiky a plány na podporu inklúzie vrátane sociálne zmiešaných komunit, efektívneho využívania zdrojov a odolnosti voči zmene klímy a katastrofám.

A2.1.6 Podporovať integrované územné plánovanie a kombinované využitie, ktoré podporuje efektívne priestorové rozloženie hospodárskych činností, zlepšenie technickej a sociálnej infraštruktúry, regeneráciu miest, integrovanú obnovu miest a cenovo dostupné bývanie.

A2.1.7 Podporovať územné plánovanie prostredníctvom modelu kompaktného mesta, ktoré zahŕňa zásady efektívneho rozmiestnenia hospodárskych činností, zlepšenia technickej a sociálnej infraštruktúry, služieb, obnovy miest, cenovo dostupného bývania a zamerať sa tak na riešenie rozrastania miest.

A2.1.8 Podporovať primeranú hustotu sídiel prostredníctvom politik kompaktného mesta s cieľom zabrániť rozrastaniu miest a uprednostňovať sídla s udržateľnými a integrovanými dopravnými systémami a zelenou infraštruktúrou.

A2.2 Koordinované služby:

Vzájomne sa podporujúce poskytovanie služieb a rozvoj v rámci miest a regiónov.

A2.2.1 Zabezpečiť celomestský prístup k základným verejným službám a tak reagovať na dôsledky pandémie a sociálne nerovnosti najmä v oblasti bývania a klimatických výziev.

A2.2.2 Podporovať inkluzívnu, kooperatívnu a flexibilnú správu vecí verejných naprieč jurisdikciami a jednotlivými úrovňami štátnej správy.

A2.2.3 Zabezpečiť opatrenia na obnovu v súlade s miestnym kontextom a prijať stimulačné balíky na maximalizáciu reakcie na regionálnej a miestnej úrovni.

A2.2.4 Podporovať investície do výskumu a inovácií vo všetkých aspektoch udržateľného bývania.

A2.2.5 Podporovať rozvoj bytového fondu založeného v čo najväčšej miere na miestnych riešeniach, pracovnej sile a využívaní lokálnych materiálov pri navrhovaní, výstavbe, rekonštrukcii a údržbe s cieľom podporiť miestnu zamestnanosť a obehové hospodárstvo.

A2.3 Partnerská činnosť vo výskume:

Partnerská aktivita podporuje výskum, vývoj a investície do udržateľného rozvoja v mestách a regiónoch.

A2.3.1 Vypracovať a realizovať programy budovania kapacít v oblasti bývania, mestského plánovania a správy pozemkov pre všetky zainteresované strany - vrátane investičných a finančných subjektov - a zabezpečiť verejné priestory pre kultúrne a spoločenské aktivity.

A2.3.2 Podporovať energeticky efektívne navrhovanie, údržbu a modernizáciu s cieľom zabezpečiť zdravé bývanie; podporovať uplatňovanie zásad univerzálneho navrhovania s cieľom zvýšiť využiteľnosť obydlí pre všetkých ľudí naprieč generáciami, pohlaviami, telesnými postihnutiami a podporovať sociálne zmiešané komunity.

A2.3.3 Zvýšiť podiel nízkoenergetických bytov ako súčasť integrovanej obnovy miest.

A2.4 Spolupráca:

Integrovaná spolupráca vlády, zainteresovaných strán a komunít.

A2.4.1 Zlepšiť transparentnosť a umožniť účinné zapojenie komunít do opatrení občianskej spoločnosti a miestnej samosprávy.

A2.4.2 Podporovať kľúčových hráčov pri rozvoji a správe dostupného a inkluzívneho bývania pomocou účinnej regulácie, noriem, strategických investícií, budovania kapacít a odborných znalostí.

A2.4.3 Rozvíjať zodpovednú, inkluzívnu a transparentnú spoluprácu s občanmi stanovením cieľov monitorovania realizácie a hodnotenia výsledkov a umožniť všetkým relevantným zainteresovaným stranám vrátane miestnych komunít, súkromného a verejného sektora zohrávať úlohu pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja, dostupného a inkluzívneho bývania.

A2.4.4 Rozvíjať kapacity pre kolektívne, integrované a udržateľné plánovanie a riadenie ľudských sídiel.

A2.4.5 Vypracovať a realizovať programy budovania kapacít v oblasti bývania, mestského plánovania a správy pozemkov pre všetky zainteresované strany - vrátane zainteresovaných strán v oblasti investícií a financovania - a zabezpečiť verejné priestory pre kultúrne a spoločenské aktivity.

A2.5 Monitorovanie a hodnotenie: Zavedenie ročného programu monitorovania a hodnotenia	<p>A2.5.1 Zhromažďovať spoľahlivé a podrobné údaje a štatistiky o mestách a podporovať prechod od lineárneho k obehovému hospodárstvu.</p> <p>A2.5.2 Zintenzívniť regionálnu a medzinárodnú výmenu skúseností a spoluprácu v oblasti bývania, mestského plánovania a pozemkového manažmentu.</p>
--	--

Cieľ A3:

Udržateľné štvrte a miestne podmienky na bývanie

Miestne životné podmienky si vyžadujú lokálnu blízkosť tovarov a služieb, sociálnych sietí, ekonomickú prosperitu a dostupnosť dopravy.

Cieľ	Opatrenie
A3.1 Výskum: Publikované výskumné usmernenia o veľkosti, zložení, obyvateľstve, službách a prostredí udržateľných štvrtí.	<p>A3.1.1 Zabezpečiť prístup miestnych štvrtí k základným verejným službám vrátane zdravotníctva.</p> <p>A3.1.2 Vyžadovať cenovo dostupné a inkluzívne bývanie vo všetkých nových projektoch.</p> <p>A3.1.3 Zabezpečiť, aby odpadové a vodné hospodárstvo tvorilo neoddeliteľnú súčasť stratégií a politík udržateľného bývania.</p> <p>A3.1.4 Podporovať a monitorovať integrovaný rozvoj a obnovu miest a dosiahnuť tak priblíženie pracovného prostredia a služieb vo vzťahu k bývaniu, pričom je nutné zohľadniť potenciálne nebezpečenstvá, ohrozenia a odolnosť voči zmene klímy.</p> <p>A3.1.5 Zabezpečiť univerzálny prístup k bezpečným, inkluzívnym a dostupným zeleným a verejným priestranstvám, najmä pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva.</p> <p>A3.1.6 Rozvíjať sociálne zmiešané komunity a predchádzať sociálnej segregácii, džentifikácii a uzavretým komunitám.</p> <p>A3.1.7 Podporovať integrovaný rozvoj a obnovu miest spolu s pracovným prostredím a službami, ktoré sa územne približia k bývaniu, pričom treba brať do úvahy potenciálne nebezpečenstvá a ohrozenia.</p> <p>A3.1.8 Podporovať mestské sídla, ktoré využívajú čistú a obnoviteľnú energiu, a proaktívne zohľadňovať klimatické zmeny.</p>
A3.2 Zásady plánovania a navrhovania: Dohodnuté a zverejnené zásady plánovania a navrhovania pre udržateľné štvrte.	<p>A3.2.1 Projektovanie bývania by malo podporovať miestnu klimatickú odolnosť a projekty infraštruktúry odolnej voči zmene klímy.</p>

A3.2.2 Prijat' politiky ekologického byvania a začlenit' ich do politik udržateľného mestského a územného rozvoja.

A3.2.3 Podporovať využívanie princípov univerzálneho dizajnu s cieľom zvýšiť prístup k primeranému bývaniu a možnosti nezávislého života pre všetkých.

A3.2.4 Klásť dôraz na rozvoj verejných priestorov pre hospodárske, kultúrne a spoločenské aktivity.

A3.2.5 Navrhovať a udržiavať domy a štvrte tak, aby sa zvýšila emocionálna pohoda ľudí, vrátane zapojenia miestnych komunit do tohto procesu.

A3.2.6 Zabezpečiť zelené plochy v obytných zónach a ich okolí, vrátane plôch, ktoré poskytujú biotop pre voľne žijúce živočíchy, priestor pre voľný čas, šport a mestské poľnohospodárstvo.

A3.2.7 Podporovať zdravé bývanie prostredníctvom kvalitných projektov, údržbou a dodatočným vybavením.

A3.3 Publikované usmernenia:

Publikované usmernenia o kombinácii súkromného, nájomného, cenovo dostupného a družstevného byvania v mestských štvrtiach.

A3.3.1 Zoskupiť rozdrobené a nedostatočne využívané pozemky do ucelených parciel k využitiu na bývanie, čím sa zabezpečí súdržnejší a včasnejší rozvoj.

A3.3.2 Podporovať výstavbu bytových domov, podporovať integrovanú verejnú dopravu a uľahčovať používanie ekologických vozidiel s cieľom čeliť rozrastaniu miest a znižovať spotrebu energie.

A3.3.3 Zabezpečiť univerzálny prístup k bezpečným, inkluzívnym, dostupným zeleným a verejným priestorom, najmä pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva.

A3.3.4 Vypracovať a preskúmať zásady a postupy pre integrovanú obnovu miest a údržbu byvania vrátane inžinierskych sietí a zelených investícií v tomto sektore.

A3.3.5 Zabezpečiť, aby sa nakladanie s odpadmi považovalo za neoddeliteľnú súčasť stratégií udržateľného byvania, a to aj pri výstavbe bytov, ich demolácii a bývaní v domácnostiach, pričom sa bude podporovať opätovné využívanie, recyklácia a kompostovanie.

A3.4 Usmernenia v oblasti spolupráce:

Stanovené pravidlá pre zapojenie komunity.

A3.4.1 Rozvinúť podporu - opatrenia a nástroje pripravenosti - pre dobrovoľnícku činnosť v rámci štvrtí, aby sa v krízových situáciách poskytla pomoc pre ľudí pracujúcich v prvej línii.

A3.4.2 Zamerat' sociálnu ochranu a tvorbu hodnôt v komunitách najmä pre najzraniteľnejších a marginalizované skupiny v mestách.

A3.4.3 Posilniť postavenie domácností a podporiť ich snahu o zabezpečenie bývania a realizácie ich práva na primerané bývanie.

A3.4.4 Poskytnúť vhodné technické a finančné mechanizmy na podporu zainteresovaných strán v oblasti bývania a zabezpečiť uskutočniteľnosť a cenovú dostupnosť opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti, a to aj pre najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva.

A3.4.5 Rozvíjať kapacity pre participatívne, integrované a udržateľné plánovanie a riadenie ľudských sídiel.

A3.4.6 Tam, kde je to možné a vhodné, pomáhať ľuďom žijúcim v nelegálnych osídleniach a osídleniach s nízkymi príjmami, aby mali prístup k primeranej infraštruktúre a službám.

A3.5 Monitorovanie a hodnotenie:

Každoročné monitorovanie a hodnotenie

A3.5.1 Vypracovať a zverejniť prípadové štúdie osvedčených postupov v rámci štvrtí so vzdialenosťou do 20 minút.

A3.5.2 Vypracovať a zverejniť prípadové štúdie osvedčených postupov pre oblasť ekosystému poslednej míle.

2. Oblasť politiky B: Udržateľné bývanie a domovy

Cieľ B1: Vládnutie (alebo aj spravovanie)

Kľúčové ciele:

- B1.1. Vnútroštátne vedenie
- B1.2. Integrovaná politika
- B1.3. Procesy založené na poznatkoch
- B1.4. Spravodlivé vlastníctvo
- B1.5. Bývanie zamerané na obyvateľov

Cieľ B2: Pozemková politika

Kľúčové ciele:

- B2.1. Vízia a stratégia
- B2.2. Poskytovanie
- B2.3. Mechanizmy trhu s pôdou
- B2.4. Inovácie

Cieľ B3: Financie a financovanie

Kľúčové ciele:

- B3.1. Finančná regulácia
- B3.2. Investície
- B3.3. Rámce, financie a kapacity
- B3.4. Mechanizmy a nástroje

Cieľ B4: Klimaticky neutrálne bývanie

Kľúčové ciele:

- B4.1. Národné stratégie
- B4.2. Finančné nástroje
- B4.3. Regulácia
- B4.4. Inovatívna obnova
- B4.5. Normy, nástroje a techniky

Oblasť B: Udržateľné bývanie a domovy

Cieľ B1: Vládnutie

Dobrá správa vecí verejných formuje fungovanie rôznych aktérov v systémoch bývania. Podporuje rozhodovanie, tvorbu a implementáciu politík, ktoré sú dobre pripravené, odborné a založené na participácii a zároveň sú zodpovedné a transparentné.

Cieľ	Opatrenie
B1.1 Vnútroštátne vedenie: Závazok vlády na najvyššej úrovni k cenovo dostupnému, zdravému a klimaticky neutrálnemu bývaniu a životným podmienkam ako ústredného pilieru mestskej politiky.	B1.1.1 Poskytnúť jasnú víziu v komplexnej, dlhodobej národnej stratégii bývania, ktorá stanoví ciele, úlohy a opatrenia na zabezpečenie prístupu domácností k primeranému, bezpečnému, dostupnému a cenovo prijateľnému bývaniu. B1.1.2 Stanoviť zodpovednosť vlády a splnomocniť miestne správy, aby presadzovali, inšpirovali, informovali a vykonávali politiku dostupného a inkluzívneho bývania. B1.1.3 Zabezpečiť, aby sa strategické a na úlohy orientované verejné investície pravidelne

vyhodnocovali a upravovali s cieľom reagovať na dynamické demografické podmienky, podmienky bývania, financovania a trhu s pozemkami a udržanie sociálnej pohody, inklúzie a hospodárskej stability.

B1.2 Integrovaná politika:

Integrovaná, koordinovaná a monitorovaná politika pre viditeľné, zodpovedné a kontrolovateľné riadenie.

B1.2.1 Stanoviť zodpovednosť vlády a splnomocniť miestne správy, aby presadzovali, inšpirovali, informovali a vykonávali politiku dostupného a inkluzívneho bývania.

B1.2.2 Zaviesť účelové dlhodobé financovanie a koordináciu implementácie na viacerých úrovniach verejnej správy prostredníctvom legislatívy, medzivládnych dohôd o financovaní a partnerstiev vo verejnom záujme.

B1.3 Procesy založené na poznatkoch:

Plánovacie procesy založené na poznatkoch, ktoré spájajú miestne a národné hodnotenia potrieb bývania, investičné plány a realizáciu rozvoja.

B1.3.1 Zabezpečiť dlhodobé, na základe poznatkov založené plánovanie s účasťou viacerých zainteresovaných strán, zahŕňajúce miestne a národné orgány, ktoré vypracujú „posúdenie potrieb bývania“ s ambíciou stanoviť ciele pre realizáciu rôznych možností bývania, vrátane sociálneho, verejného alebo družstevného bývania v ich oblasti.

B1.3.2 Zabezpečiť dôsledné monitorovanie a podávanie správ o ponuke cenovo dostupného bývania s dôrazom na potreby zraniteľných domácností.

B1.3.3 Skúmať, hodnotiť a podporovať obchodné modely dostupného bývania s podporou regulačných, investičných, dotačných a daňových predpisov.

Cieľ B2: Pozemková politika

Lepšie a spravodlivejšie výsledky v oblasti bývania možno zabezpečiť prostredníctvom účinných pozemkových politík, ako sú verejné pozemkové fondy, prenájom pôdy, opätovné úpravy pozemkov, stanovenie hodnoty pôdy a daňové nástroje, ako aj kombináciou týchto nástrojov prostredníctvom účinného mestského plánovania a plánovania mestských častí.

Cieľ

Opatrenie

B2.1 Vízia a stratégia:

Cieľavedomá vízia na dosiahnutie kvalitného mestského rozvoja prostredníctvom dlhodobých strategických plánov, aktivít v oblasti pozemkového fondu, podpory rozvoja a regulácie, sociálneho začlenenia a udržateľnosti.

B2.1.1 Vypracovať dlhodobú stratégiu fungovania verejných pozemkových agentúr zameranú na efektívne využívanie pozemkového fondu pre dostupné a klimaticky neutrálne životné prostredie s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj, scelenie rozdrobených pozemkov, aktiváciu nevyužitých lokalít a vyčlenenie vhodných pozemkov na dlhodobý prenájom alebo podmienený predaj.

B2.2 Poskytovanie

B2.2.1 Vymedziť v strategických územných plánoch, prostredníctvom územných požiadaviek a/alebo podmienok výstavby konkrétne oblasti na rozvoj

Dostupné a sociálne bývanie plánované a poskytnuté prostredníctvom strategického plánovania, schvaľovaním projektov, reguláciou využitia pôdy a jej pridelovaním.

B2.3 Mechanizmy trhu s pôdou:

Účelové trhy s pozemkami, ktoré zabezpečujú cenovo dostupný a udržateľný rozvoj bývania prostredníctvom získavania pozemkov, výmeny pozemkov, predaja a prenájmu prostredníctvom intenzívnej spolupráce medzi poskytovateľmi cenovo dostupného bývania a obyvateľmi.

B2.4 Inovácie:

Inovácia osvedčených postupov v oblasti cenovo dostupnej, klimaticky neutrálnej bytovej výstavby prostredníctvom siete developerov, projektantov, staviteľov, poskytovateľov, manažmentu a obyvateľov.

dostupného a sociálneho bývania s cieľom uspokojiť predpokladané potreby bývania a riešiť nedostatky na trhu s bývaním.

B2.3.1 Legislatívne splnomocniť verejné pozemkové agentúry, aby sa stali súčasťou trhu s pozemkami prostredníctvom nákupu pozemkov, prípravy lokalít, ich nájmu a prenájmu s cieľom zabezpečiť cenovo dostupnú ponuku bývania a klimaticky neutrálne podmienky na bývanie.

B2.3.2 Priamy dlhodobý prenájom verejných pozemkov poskytovateľom sociálneho bývania, aby sa zabezpečilo, že ich pridelovaním sa riešia miestne potreby a náklady na prenájom sú prijateľné a môžu sa v priebehu času primerane indexovať.

B2.3.3 Zabezpečiť, aby obnova brownfieldov a greenfieldov zahŕňala prerozdelenie na základe potrieb a aby ich vlastnili a/alebo spravovali sociálni prenajímatelia.

B2.3.4 Využívať zdaňovanie pozemkov, bonusy a mechanizmy zachytávania hodnoty (value capture mechanisms) na podporu poskytovania cenovo dostupného a klimaticky neutrálneho bývania.

B2.4.1 Realizovať súťaže a spoločné stratégie pre dostupné pozemky, ktoré budú posudzované na základe sociálneho začlenenia, klimatickej neutrality, cenovej dostupnosti a prístupu.

B2.4.2 Podporovať využívanie informácií a služieb v oblasti územného plánovania, katastra nehnuteľností a evidencie pozemkov s cieľom vytvoriť prostredie vhodné pre investície do bývania a ochranu užívania pôdy a obydli.

Cieľ B3: Financie a financovanie

Vhodné finančné, fiškálne a daňové rámce spolu s účelovými modelmi poskytovania bývania a podporou spotrebiteľov môžu tvorcom politik umožniť formovať systémy financovania bývania tak, aby sa zabezpečilo, že investície rozšíria a zabezpečia dostupné možnosti bývania.

Cieľ

Opatrenie

B3.1 Finančná regulácia:

Regulácia finančných systémov na národnej úrovni s cieľom rozšíriť investície do cenovo dostupného a udržateľného bývania a riešiť potreby v oblasti bývania.

B3.1.1 Regulovať finančné systémy s cieľom podporiť stabilitu trhu s bývaním a uprednostniť udržateľné investície s cieľom rozšíriť ponuku klimaticky neutrálneho, cenovo dostupného a inkluzívneho bývania.

B3.1.2 Uzákoniť a zaviesť systémy dlhodobého stanovovania a indexácie nájomného s cieľom podporiť cenovú dostupnosť a istotu pri súčasnom udržaní dlhodobého investovania do ponuky a poskytovania kvalitného bývania.

B3.1.3 Upraviť pravidlá štátnej pomoci s cieľom podporovať účelné verejné investície do poskytovania sociálneho bývania, čím sa formujú lepšie trhy s bývaním a riešia lokálne identifikované potreby bývania, ktoré nie sú uspokojené trhovými mechanizmami.

B3.2 Investície:

Investície prioritizované prostredníctvom modelov poskytovania bývania, ktorých hlavným cieľom je cenovo dostupné, udržateľné a potrebami založené pridelovanie, podporované radom regulačných, dotačných a finančných nástrojov

B3.2.1 Vypracovať, podporovať a presadzovať uplatňovanie zodpovedných úverových noriem a štandardov (napr. pomer vkladov, pomer úveru k príjmu a pomer úveru k hodnote), ktoré uprednostňujú prístup osobám kupujúcim prvé bývanie, zabraňujú nadmernému zadlžovaniu a tiež stabilizujú trhy s bývaním.

B3.2.2 Podporovať dlhodobé investície do ponuky, údržby a obnovy dostupného bývania a odrádzať od investičných stratégií, ktoré znižujú dostupnosť, kvalitu a bezpečnosť bývania.

B3.2.3 Zaviesť špecializované a revolvingové cykly investícií do cenovo dostupného bývania, ktoré sú izolované od výkyvov v dostupnosti financií zo strany vlád a finančných trhov s cieľom podporiť sociálny a hospodársky blahobyť a zohrávať úlohu proticyklického faktora.

B3.2.4 Využívať dlhodobé verejné investície vo forme vlastného kapitálu, grantov, dlhodobých pôžičiek, úrokovej dotácie, záruk a poistenia na zabezpečenie a zvýšenie dostupnosti bývania, inovácií, zlepšenie energetickej hospodárnosti, podporu hospodárskej stability a zabezpečenie prístupu pre ľudí vylúčených z procesov na miestnom trhu.

B3.2.5 Podporovať investície do udržateľného bývania prostredníctvom súkromných a verejných investícií, verejnoprospešných partnerstiev a iných spôsobov financovania.

B3.3 Rámce, financie a kapacity:

Zavedenie účinných finančných rámcov, finančných sprostredkovateľov na verejné účely a revolvingových fondov, ktoré smerujú investície do rozšíreného prístupu k cenovo dostupnému, primeranému a udržateľnému bývaniu

B3.3.1 Zriadenie špecializovaných finančných sprostredkovateľov na podporu domácností a poskytovateľov dostupného bývania, ktorí by inak mohli mať obmedzený prístup na súkromný trh.

B3.3.2 Vyvinúť a podporovať rámce pre finančné investície a ich dodržiavanie, ktoré bude smerovať na dlhodobé nízkonákladové investovanie do aktív sociálneho a cenovo dostupného bývania.

B3.3.3 Zlepšiť schopnosť domácností dovoliť si dôstojné bývanie stabilizáciou cien bývania, zlepšením a zaistením príjmov domácností a v prípade potreby poskytnúť primeranú pomoc pri úhrade nákladov na bývanie

B3.3.4 Podporovať systémy stabilného a spravodlivého stanovenia a indexácie nájomného, ktoré podporujú primerané, dobre udržiavané a cenovo dostupné poskytovanie bývania.

B3.4 Mechanizmy a nástroje:

Tvorba nových právnych mechanizmov, ktoré chránia obyvateľov pred nadmernými finančnými rizikami a záťažou v dôsledku tvorby a presadzovania úverových noriem, podpora ochrany spotrebiteľa, finančnej gramotnosti a regulácie finančných produktov. Daňové nástroje, ktoré podporujú a presadzujú dostupné, primerané a udržateľné výsledky v oblasti bývania.

B3.4.1 Predchádzať a zmierňovať riziká pre domácnosti spojené s poskytovaním úžernických úverov a nadmerným zadlžovaním.

B3.4.2 Navrhnuť a presadzovať daňové zákony na podporu efektívneho využívania a vyváženejšieho rozdelenia pozemkov a obydli; odrádzanie od špekulácií na trhu s pozemkami a bývaním; a prilákanie investícií do projektov dostupného bývania.

B3.4.3 Prijatť osobitné opatrenia proti špekuláciám v oblasti bývania s cieľom chrániť obmedzené zdroje dostupného bývania.

B3.4.4 Poskytnúť pomoc domácnostiam, ktoré si nemôžu dovoliť dôstojné bývanie.

Cieľ B4: Klimaticky neutrálne bývanie

Existuje mnoho nástrojov klimatickej politiky (regulácia, politické iniciatívy, financovanie a finančné stimuly, zvyšovanie povedomia a odborná príprava), ktoré môžu pomôcť realizovať klimaticky neutrálne a cenovo dostupné riešenia bývania na úrovni domácností, štvrtí, miest a regiónov.

Cieľ

Opatrenie

B4.1 Národné stratégie:

Vypracovať národné stratégie na podporu klimaticky neutrálnych, inkluzívnych a dostupných podmienok na bývanie so záväzkami zainteresovaných strán a opatreniami v oblasti legislatívy, regulácie, investícií a implementácie

B4.1.1 Vypracovať záväzok medzi vládou a zainteresovanými stranami k energetickej transformácii a dostupnej energii prostredníctvom národného plánu a/alebo strategickej dohody.

B4.1.2 Zvýšiť efektívnosť administratívnych postupov s cieľom znížiť prekážky a úskalia, poskytnúť účastníkom trhu istotu dlhodobého technického a politického rozvoja a odstránenie zbytočných regulačných a procedurálnych prekážok na dosiahnutie energetickej efektívnosti.

B4.1.3 Presadzovať plánovanie územia a mobility tak, aby sa podporovali energeticky efektívne domácnosti, štvrte, mestá a regióny v zelených, sociálne inkluzívnych štvrtiach s pešou dostupnosťou, ktoré minimalizujú závislosť od automobilov.

B4.2 Finančné nástroje:

Fiškálne a finančné nástroje na urýchlené a efektívne vytváranie systémov, ktoré poskytujú cenovo dostupné, inkluzívne a energeticky efektívne bývanie.

B4.2.1 Zabezpečiť dostatočné investície do klimaticky neutrálneho životného prostredia prostredníctvom grantových programov, finančného sprostredkovania, pôžičiek a daňových stimulov.

B4.2.2 Priamo investovať do nízkouhlíkového cenovo dostupného bývania a obnovy prostredníctvom zvýhodnených alebo dlhodobých úverov poskytovateľom sociálneho a cenovo dostupného bývania podliehajúcim prísnej regulácii, ktorí sa zaviazujú k environmentálnym a sociálnym cieľom a budú ich realizovať.

B4.2.3 Zabezpečiť cenovú dostupnosť výsledkov obnovy pre domácnosti s nízkymi príjmami prostredníctvom rôznych stratégií a nástrojov zahŕňajúc nákladovo efektívnu obnovu, dlhodobé pôžičky, revolvingové fondy a pomoc pri platení nájomného.

B4.3 Regulácia:

Regulácia vyžadujúca opätovné použitie a obnovu existujúcich budov namiesto ich nahradenia novými stavbami.

B4.3.1 Formulovať krátkodobé a dlhodobé opatrenia na riešenie neprimeraného a nelegálneho bývania, preľudnenia a bezdomovectva.

B4.3.2 Využívať legislatívne, regulačné a investičné rámce v implementácii s cieľom zabezpečiť nákladovo efektívnu obnovu a jej cenovú dostupnosť pre poskytovateľov bývania a ich rezidentov.

B4.3.3 Uprednostňovať namiesto novej výstavby reguláciu a politiku na opätovné využívanie a obnovu existujúcich budov.

B4.4 Inovatívna obnova:

Procesy obnovy, ktoré rezidentov nevytesnia ani nezaťažia nákladmi a využívajú granty, dlhodobé nízko-nákladové investície a pomáhajú obyvateľom.

B4.4.1 Rozširovať poznatky o technológiách hĺbkovej obnovy v širokej miere medzi nájomníkmi, poskytovateľmi bývania a súkromnými vlastníkami.

B4.4.2 Podporovať rozvoj kapacít dodávateľov a zhotoviteľov v snahe o produktívne techniky a vyškolenú a kvalifikovanú pracovnú silu.

B4.4.3 Rozšíriť poznatky o možnostiach hĺbkovej obnovy a inovatívnych riešeniach medzi nájomníkmi, poskytovateľmi bývania a súkromnými vlastníkami.

B4.4.4 Navrhnuť a realizovať vhodne zvolené súťaže na zvýšenie technologického povedomia o energeticky efektívnych riešeniach, ktoré sú pre obyvateľov cenovo dostupné.

B4.5 Normy, nástroje a techniky:

Stavebné normy, technológie, procesy a dodávateľské reťazce, ktoré podporujú klimaticky neutrálne životné prostredie

B4.5.1 Znížiť uhlíkovú stopu v sektore bývania prostredníctvom zníženia spotreby energie budov počas ich životného cyklu v procese od navrhovania bývania, dodávok materiálov, výroby, výstavby, údržby, obnovy a prípadne aj demolácie.

B4.5.2 Vypracovať a monitorovať objektívne štandardy energetickej hospodárnosti pre investície,

stavitel'ov, správcov, obyvateľov a pre všetky typológie bytovej výstavby, obnovy a užívania.

B4.5.3 Umožniť vznik a registráciu spoločenstiev vlastníkov bytov splnomocnených na výkon kompetencií v oblasti energetickej efektívnosti.

B4.5.4 Zdieľať a podporovať osvedčené postupy a zavádzanie vhodného technologického vývoja dodávateľskými reťazcami v oblasti obnovy s cieľom zlepšiť energeticky a z hľadiska zdrojov efektívne výsledky, znížiť náklady, urýchliť dodávku a zjednodušiť inštaláciu a prevádzku.